

HOMER

The

ODYSSEY

นักสำรวจบนหน้ากระดาษ
ผู้แสวงหาความรู้และภูมิปัญญามาบรรณาการนักอ่าน

G Y P Z Y

GYPZY

The Odyssey

โอดิสซีย์ ลำนำแห่งยูลิสซีส

โฮเมอร์: ประพันธ์

ซามูเอล บัตเลอร์: ฉบับร้อยแก้วภาษาอังกฤษ

ไอริสา ชั้นศิริ: แปล

ราคา 420 บาท

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของสำนักหอสมุดแห่งชาติ

National Library of Thailand Cataloging in Publication Data

โฮเมอร์.

The Odyssey โอดิสซีย์ ลำนำแห่งยูลิสซีส.-- กรุงเทพฯ : ยิปซี กรุ๊ป, 2569.

352 หน้า.

1. นวนิยายกรีก. 2. ตำนาน -- กรีก. I. ไอริสา, ผู้แปล. II. . ชื่อเรื่อง.

883.01

ISBN 978-616-301-841-0

© ข้อความและรูปภาพในหนังสือเล่มนี้ สงวนลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับเพิ่มเติม) พ.ศ. 2558
การคัดลอกส่วนใดๆ ในหนังสือเล่มนี้ไปเผยแพร่ไม่ว่าในรูปแบบใดต้องได้รับอนุญาตจากเจ้าของลิขสิทธิ์ก่อน
ยกเว้นเพื่อการอ้างอิง การวิจารณ์ และประชาสัมพันธ์

บรรณาธิการบริหาร	: คราวดี เกน่วย
บรรณาธิการอาวุโส	: สุรัชย์ พิงชัยภูมิ
หัวหน้ากองบรรณาธิการ	: ชยพฤกษ์ กองจันทร์
บรรณาธิการสำนักพิมพ์	: อัญญา โฉมชา
กองบรรณาธิการ	: คณิตา สุดราม พรณิกา ครโสภา พิมพ์กานต์ เดชประสิทธิ์ศักดิ์
พิสูจน์อักษร	: Brynhildr & Inkhowler
รูปเล่ม	: Evolution Art
ออกแบบปก	: Wrongdesign
ผู้อำนวยการฝ่ายการตลาด	: นุชนันท์ ทักษิณบัณฑิต
ผู้จัดการฝ่ายการตลาด	: ชิตพล จันสด
ผู้จัดการทั่วไป	: เวชพงษ์ รัตนมาลี
พิมพ์ที่	: บริษัท วิชั่น พรินเทส จำกัด โทร. 0 2882 9981-2
จัดพิมพ์และจัดจำหน่ายโดย	: บริษัท ยิปซี กรุ๊ป จำกัด เลขที่ 37/145 รามคำแหง 98 แขวง/เขตสะพานสูง กรุงเทพฯ 10240 โทร. 0 2728 0939 โทรสาร 0 2728 0939 ต่อ 108 www.gypsygroup.net www.facebook.com/gypsygroup.co.ltd LINE ID: @gypzy

สนใจสั่งซื้อหนังสือจำนวนมากเพื่อสนับสนุนทางการศึกษา สำนักพิมพ์ลดราคาพิเศษ ติดต่อ โทร. 0 2728 0939

The Odyssey

โ อ ดิ ส ซี ย์

ลำนํ้าแห่งยูลิสซีส

โดย
ไฮเมอร์

จากฉบับร้อยแก้วภาษาอังกฤษโดย
ชามูเอล บัตเลอร์

ไอริสhta ชันศิริ
แปลและเรียบเรียง

คำนำสำนักพิมพ์

“เจ้าคนกล้าบ้าบิ่น” เทพธิดาเซอร์ซีกกล่าว “เจ้าอยากต่อสู้กับใครบางคน หรืออะไรบางอย่างอยู่เสมอ เจ้าไม่ยอมพ่ายแพ้ให้กับสิ่งใดเลยแม้แต่เหล่า ทวยเทพ ลัทธิประหลาดซิลลานั้นเป็นอมตะ ทั้งยังดุร้าย ไร้เหตุผล หยาดกาย เลือดเย็น และไม่มีผู้ใดเอาชนะได้ เจ้าไม่มีทางเลือกอื่นแล้ว ทางที่ดีที่สุดคือ ผ่านนางไปให้เร็วที่สุดเท่าที่จะทำได้...”

มหากาพย์ของมหากวีโฮเมอร์เรื่อง โอดิสซีย์ นำเสนอเรื่องราวการเดินทางกลับบ้านหลังสงครามกรุงทรอยของวีรบุรุษยูลิสซีส (หรือโอดิสซีสใน ปกรณัมกรีก) ราชาผู้ชาญฉลาดแห่งอิธากา ผู้มีปัญญาปราชญ์ยิ่งกว่าผู้ใดใน หมู่ชาวกรีก เขาเดินทางรอนแรมไกลแสนไกลนับตั้งแต่ทำลายนครทรอยอัน เลื่องลือลงได้ และต้องทนทุกข์ทรมานแสนสาหัสอยู่กลางทะเลขณะที่สหาย ร่วมรบหลายคนกลับถึงเรือนฐานของตนโดยสวัสดิภาพแล้ว เขาต้องเดินทาง ผจญภัยผ่านอุปสรรคอันยากเย็นแสนเข็ญมากมายเพื่อกลับไปหาเพเนโลปี เมสซีผู้เป็นที่รัก รวมถึงบุตรชายที่เขาจากมาตั้งแต่ยังเล็ก บิดาผู้ให้กำเนิด และ บ้านเกิดเมืองนอนของตน

โอดิสซีย์บอกเล่าถึงความท้าทายทั้งหมดที่ยูลิสซีสต้องเผชิญ ไม่ว่าจะเป็น เรื่องชัยชนะของเขาเหนือชาวไซคอน การเดินทางไปยังดินแดนของเผ่ากินดอกบัว การเผชิญหน้ากับยักษ์ตาเดียวไซคลอปส์ การเดินทางไปยังดินแดนแห่งอีโอลัส ผู้ที่ต้อนรับเขาด้วยไมตรีและส่งเขาออกเดินทางต่อ เรื่องที่เขาเดินทางต่อไปจนถึง เมืองเทเลโพลัสของพวกยักษ์กินคน เรื่องของเทพธิดาเซอร์ซีส นางแม่มดจอม เจ้าเล่ห์ที่เสกสหายของเขาให้กลายเป็นหมู และเรื่องที่เขาลงเรือออกเดินทาง ไปยังนิวาสสถานแห่งเฮติสเพื่อขอคำชี้แนะจากผีที่เรซิดส์ นักพยากรณ์ชาวธีบส์ เขาได้พบกับผีออคิลีส ผีอกาเมมโนน ผีเหล่าสหายร่วมรบหลายคน รวมถึง ผีมารดาของเขา เรื่องที่เขาได้ฟังเสียงร้องเพลงอันน่าพิศวงของเหล่าไซเรนและ

เดินทางต่อไปจนเจอกับเขาคินคนพเนจร วังน้ำวนคาริบตีส์และสัตว์ประหลาด
ซิลลา เรื่องที่คนของเขากินปลาคู่สัตว์ของสุรียเทพจนใจพองสั่นบาตลงมาฟาด
เรือของพวกเขา เรื่องที่เขาไปถึงเกาะโอจีเจียและได้พบกับเทพธิดาคาลิปโซผู้ที่
กักตัวเขาไว้ในถ้ำ เรื่องที่เขาต้องเผชิญความทุกข์ยากแสนสาหัสระหว่างทางไป
ยังดินแดนของชาวฟิเอเซียนผู้ที่ปฏิบัติต่อเขาราวกับเขาเป็นเทพเจ้าและส่งเขา
ลงเรือกลับมายังดินแดนของตน...

มหากาพย์โอดิสซีย์ถือเป็นรากฐานสำคัญของวรรณกรรมตะวันตก มีคุณค่า
ทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และการศึกษา ช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจตำนาน
เทพปกรณัม และค่านิยมของกรีกโบราณ รวมถึงการสำรวจธรรมชาติของมนุษย์
อย่างลึกซึ้ง ผ่านการเดินทางของยูลิสซีส ซึ่งเป็นตัวละครที่มีทั้งจุดแข็งและ
จุดอ่อน ไม่ใช่แค่วีรบุรุษผู้กล้าหาญ แต่เป็นตัวละครที่มีความเหนียวฉลาดและ
เจ้าเล่ห์ ในขณะเดียวกันก็มีความเย่อหยิ่งซึ่งเป็นที่มาของปัญหาหลายอย่าง
ที่เกิดขึ้นในระหว่างการเดินทาง โอดิสซีย์ถือเป็นหนึ่งในงานชิ้นเอกยุคแรกเริ่มของ
วรรณกรรมตะวันตก เช่นเดียวกับมหากาพย์อีเลียด ซึ่งมีอิทธิพลต่อศิลปะและ
วัฒนธรรมของชาติตะวันตกมาหลายศตวรรษ โอดิสซีย์ยังคงเป็นแรงบันดาลใจ
ให้กับนักเขียน ศิลปิน และกวีมากมายมาจนถึงปัจจุบัน มหากาพย์อีเลียดนั้น
กล่าวถึงสงครามกรุงทรอย ส่วนมหากาพย์โอดิสซีย์เล่าเรื่องราวการเดินทางกลับ
บ้านหลังสงครามของยูลิสซีส โดยโฮเมอร์ใช้วิธีการเล่าเรื่องแบบย้อนอดีต และ
การเล่าเรื่องที่ซ้อนอยู่ในเรื่องเล่า ยูลิสซีสต้องเผชิญหน้ากับทั้งสัตว์ประหลาดน่า
สะพรึงกลัว ความโกรธแค้นของเทพเจ้า และสถานการณ์อันตรายต่างๆ จาก
นักรบผู้เดินทางแรมรอนที่ต้องเผชิญกับอุปสรรคและบททดสอบมากมาย
ยูลิสซีสคือตัวอย่างของผู้ไม่ยอมแพ้ต่อโชคชะตา ผู้ต่อสู้กับความยากลำบาก
ด้วยสติปัญญา ความกล้าหาญ และความมุ่งมั่นอันแน่วแน่ เขาใช้สติปัญญา
และกลอุบายในการเอาชีวิตรอดจากสถานการณ์ที่ดูเหมือนไร้ทางออกมาได้ทุก
ครั้ง โอดิสซีย์และยูลิสซีสชวนให้เราใคร่ครวญและสำรวจตรวจสอบธรรมชาติ
ของมนุษย์ เตือนใจถึงบททดสอบในการเดินทางรอนแรมไปในโลกและชีวิตที่

เราต้องพบเผชิญ ต้องใช้ทั้งความเพียรพยายาม ความอดทน ความกล้าหาญ
และสติปัญญาในการต่อสู้เพื่อเอาชนะอุปสรรคและปัญหาที่ถาโถมเข้ามาดุจตั้ง
คลื่นยักษ์นำหาวาดหัวนอันเกิดจากความคลั่งแค้นของเทพเจ้าเนปจูน เรื่องเล่า
อันทรงพลังและยิ่งใหญ่ของโอดิสซีย์จึงตอกย้ำสถานะของความเป็นวรรณกรรม
เอกของโลกที่ยืนยงอยู่เหนือกาลเวลา

สำนักพิมพ์ยิปซี

คำนำผู้แปล

การทำงานกับมหากาพย์เรื่อง *โอดิสซีย์* ของผู้แปล อาจไม่ต่างอะไรจากการเดินทางกลับบ้านที่ยาวนานถึงสิบปีของยูลิสซีส (หรือโอดิสซีสตามชื่อในภาษากรีก) ก็ว่าได้

การทำงานครั้งนี้ใช้เวลายาวนานและเปรียบเหมือนการผจญภัย เริ่มตั้งแต่การอ่าน การแปลและเรียบเรียง การขัดเกลาสำนวน การทำงานร่วมกับบรรณาธิการ และการปรับแก้เป็นครั้งสุดท้ายก่อนที่จะส่งให้กับบรรณาธิการอีกครั้ง ต้นฉบับของผลงานชิ้นนี้เป็นของคุณซามูเอล บัตเลอร์ ผู้ถอดความลำนามมหากาพย์มุขปาฐะของมหากวีชาวกรีกนามโฮเมอร์ตามที่มีการบันทึกไว้ออกมาเป็นภาษาอังกฤษในรูปแบบร้อยแก้ว ดังนั้นเราจึงไม่เพียงแต่ได้ผลิตเพลินกับเรื่องราวการเดินทางกลับบ้านที่กินเวลานานสิบปีของชายที่ชื่อว่ายูลิสซีส กษัตริย์แห่งอิธากาผู้ได้ชื่อว่าปราดเปรื่องและมากเล่ห์เพทุบายที่สุดในดินแดนกรีก ได้ทำความรู้จักธรรมเนียมและวิถีปฏิบัติบางอย่างของชาวกรีก และได้เห็นภาพชีวิตความเป็นอยู่บางส่วนของคนในยุคสมัยนั้น แต่ยังได้สัมผัสกับกลิ่นอายต่างๆ ของชนบทการเขียนวรรณกรรมอังกฤษและค่านิยมของคนในยุควิกตอเรียนผ่านทาง การแปลและถอดความของคุณซามูเอล บัตเลอร์ด้วย นี่จึงเป็นการทำงานที่ค่อนข้างซับซ้อน ทำทาย แต่ในขณะเดียวกันก็สนุกและเปิดโลกการทำงานอย่างยิ่ง ตลอดการทำงาน ผู้แปลมีพี่นก คุณสุรัชย์ พิงษ์ภูมิ ทำหน้าที่ไม่ต่างจากเทพีมีเนอร์ว่าผู้คอยช่วยเหลือให้ยูลิสซีสได้กลับบ้าน ขอบขอบคุณพี่นกที่ช่วยนำทาง หาทางช่วยเหลือ และคุ้มครองให้น้องถึงจุดหมายปลายทางในการทำงานครั้งนี้โดยสวัสดิภาพค่ะ

ขอขอบคุณสำนักพิมพ์ยิปซีที่มอบโอกาสให้กับผู้แปลและเลือกหยิบเอามหากาพย์ *โอดิสซีย์* ซึ่งเรียกได้ว่าเป็นตำนานของวรรณคดีและวรรณกรรม

ตะวันตกมานำเสนอต่อผู้อ่าน ผู้แปลหวังเป็นอย่างยิ่งว่าผู้อ่านจะสนุกสนาน
เพลิดเพลินเจริญใจกับหนังสือเล่มนี้ที่กลั่นมาจากความตั้งใจ หุ่่มเท และมุ่งมั่น
ของผู้แปล พี่นกผู้เป็นบรรณาธิการ และทีมงานสำนักพิมพ์ยิปซีทุกคน

สุดท้ายนี้ ผู้แปลขอขอบคุณ คุณศรุต ผู้เป็นดั่งบ้านที่ทำให้ผู้แปลเข้าใจ
ถึงหัวใจที่มุ่งมั่นอยากกลับบ้านของยูลิสซีสได้เป็นอย่างดี

ไอริสา ชันศิริ

ธันวาคม 2568

สารบัญ

บทที่หนึ่ง	13
บทที่สอง	27
บทที่สาม	41
บทที่สี่	55
บทที่ห้า	79
บทที่หก	93
บทที่เจ็ด	103
บทที่แปด	113
บทที่เก้า	129
บทที่สิบ	145
บทที่สิบเอ็ด	161
บทที่สิบสอง	179
บทที่สิบสาม	191
บทที่สิบสี่	203
บทที่สิบห้า	217
บทที่สิบหก	233

บทที่สิบเจ็ด	245
บทที่สิบแปด	261
บทที่สิบเก้า	273
บทที่ยี่สิบ	289
บทที่ยี่สิบเอ็ด	301
บทที่ยี่สิบสอง	313
บทที่ยี่สิบสาม	327
บทที่ยี่สิบสี่	337

I

บทที่หนึ่ง

เหล่าทวยเทพประชุมกัน/มิเนอร์ว่าลงมายังเกาะอิธากา/เทเลมาคัส
ทำทนายเหล่าผู้เกี้ยวพาราสี

เหล่าเทพีมิวส์* ได้โปรดเล่าให้ข้า** ฟังถึงเรื่องราวของวีรบุรุษผู้ปราดเปรื่อง
ที่เดินทางรอนแรมไกลแสนไกลนับตั้งแต่ทำลายนครทรอยอันเลื่องลือได้
เขาผู้นั้นได้ไปเยือนหลายเมือง ได้เรียนรู้นิสัยใจคอและขนบธรรมเนียมของ
ชนหลากหลายชาติ อีกทั้งยังต้องทนทุกข์ทรมานแสนสาหัสอยู่กลางทะเลขณะที่
เขาพยายามจะเอาชีวิตรอดและนำพาคนของตนกลับบ้านอย่างปลอดภัย แต่
ไม่ว่าจะทำเช่นไร เขาก็มีอาชรัษาชีวิตคนของตนเอาไว้ได้เลย คนเหล่านั้นล้วน
ล้มตายลงเพราะความโง่เขลาของตนเองโดยแท้ พวกเขาจับบัพศัตว์ของสุริยเทพ
ไฮเพริออน*** มากิน จึงไม่ได้กลับบ้านอีกเลย เหล่าเทพีมิวส์ ธิดาแห่งโจฟ
ขอท่านโปรดจงเล่าเรื่องราวนี้ให้ข้าฟังตามที่ท่านได้รู้ได้เห็นมาด้วยเถิด

ยามนี้เหล่าผู้ที่รอดพ้นจากความตายในสงครามหรือเหตุเรืออัปปางล้วน

* เหล่าเทพีมิวส์ คือ เทพีแห่งศิลปะและแรงบันดาลใจ มีทั้งหมดเก้าองค์

** “ข้า” ในที่นี้หมายถึงมหากวีโฮเมอร์ ผู้บอกเล่าเรื่องราวการเดินทางกลับบ้านของยูลิสซีสแบบมุขปาฐะโดยได้รับแรงบันดาลใจจากเหล่ามิวส์

*** เทพเจ้าไฮเพริออนในจักรวาลของโฮเมอร์คือไททันผู้เป็นเทพเจ้าแห่งพระอาทิตย์

แล้วแต่กลับถึงเรือนชานโดยสวัสดิภาพ เว้นก็แต่ยูลิสซีสเท่านั้น และแม้เขาจะอยากกลับไปหาแม่และบ้านเกิดเมืองนอนของตนเพียงใด ก็ไม่อาจทำเช่นนั้นได้ ด้วยว่าเทพิดาคาลิปโซ^{*} หน่วงเหนี่ยวเขาเอาไว้ นางให้เขาอยู่ในถ้ำใหญ่โตโอโถงและหมาจะสมรสกับเขา แต่เมื่อเวลาล่วงผ่านไปหลายปี เหล่าทวยเทพก็มาชุมนุมกันและลงความเห็นว่ เขาควรได้กลับคืนสู่อิฐากาเสียที ทว่าแม้จะได้กลับไปอยู่ท่ามกลางพวกพ้องของตนแล้ว ปัญหาของเขาก็ใช้ว่า จะหมดสิ้นไป อย่างไรก็ดีเทพเจ้าทุกองค์ต่างเริ่มเวทนาสงสารเขา จะเว้นก็แต่เทพเจ้าเนปจูน^{***} ที่ยังคงกลั่นแกล้งเขาไม่หยุดและไม่ยอมให้เขาเดินทางกลับถึงดินแดนบ้านเกิดเสียที

เวลานี้เทพเจ้าเนปจูนเดินทางไปยังดินแดนแห่งชาวเอธิโอเปียที่สุดปลายโลก ชาวเอธิโอเปียนี้แบ่งออกเป็นสองพวก พวกหนึ่งอยู่ทางทิศประจิม ส่วนอีกพวกอยู่ทางบูรพาทิศ เนปจูนเดินทางไปที่นั่นเพื่อรับแกะกับวัวที่คนเหล่านั้นนำมาบูชาัญถวาย ระหว่างที่เทพเจ้าแห่งห้วงมหานที่กำลังสำราญสำราญใจอยู่ในงานเทศกาลที่จัดขึ้นเพื่อเป็นเกียรติแด่ตน เทพองค์อื่นก็มาชุมนุมกันอยู่ที่นิवासสถานแห่งโจฟ^{****} บณยอดเขาโอลิมปัส^{*****} และโจฟผู้เป็นราชาแห่งปวงเทพและมวลมนุษย์ได้กล่าวเปิดการประชุม ยามนี้มหาเทพกำลังคิดถึงอีจิสตุสซึ่งถูกโอเรสตีส บุตรแห่งอากาเมมนอน^{*****} สังหาร จึงกล่าวแก่เทพองค์อื่นว่า

“เห็นหรือไม่ ยามนี้พวกมนุษย์พากันโทษทวยเทพในเรื่องที่เป็นความโง่เขลาของตนเอง ดูอย่างอีจิสตุสเถิด เขาลักลอบสมสู่กับมเหสีของอากาเมมนอน จากนั้นก็สังหารอากาเมมนอนทั้งที่รู้อยู่ว่า หากทำเช่นนั้นแล้วความตายจะต้อง

* ยูลิสซีส หรือโอดิสซีสในปรกรณัมกรีก คือ บุรุษผู้ฉลาดปราดเปรื่องที่สุดในดินแดนกรีกและเป็นราชาแห่งอาณาจักรอิฐากา

** เทพิดาคาลิปโซ คือ บุตรีแห่งไททันแอตลาส อาศัยอยู่บนเกาะโอจีเจีย

*** เทพเจ้าเนปจูน หรือโพเซดอน ในปรกรณัมกรีก คือ เทพเจ้าแห่งท้องทะเลและมหาสมุทร

**** โจฟคืออีกชื่อหนึ่งของเทพเจ้าจูปีเตอร์ หรือเทพซุสในปรกรณัมกรีก จูปีเตอร์คือ เทพผู้ทรงอำนาจสูงสุด เป็นบิดาและราชาของทวยเทพ

***** เขาโอลิมปัส คือ ที่พำนักของเหล่าเทพตามตำนานกรีกและโรมัน ภูเขาภูนี้ตั้งอยู่ในประเทศกรีซและเป็นภูเขาที่สูงที่สุดในประเทศ

***** อากาเมมนอน คือ ราชาผู้ปกครองดินแดนกรีกทั้งปวงและเป็นจอมทัพที่น่าทึ่งกรีกไปสู้รบกับชาวทรอยและพันธมิตร

มาถึงตัว ข้าส่งเมอร์คิวรี^{*}ลงไปเตือนเขาแล้วว่าอย่าทำเช่นนั้น ด้วยว่าเมื่อโอเรสตีส์ บุตรแห่งกามาเมนอนเติบโตใหญ่และหวนคืนสู่บ้านเกิดเมืองนอนของตนเมื่อใด เขาจะต้องแก้แค้นเอาคืนอีจิสตุสเป็นแน่ เมอร์คิวรีบอกแก่อีจิสตุสสิ่งทุกอย่างด้วยเจตนาอันดี แต่เขากลับไม่ยอมเชื่อ และยามนี้ก็ต้องชดใช้ความผิดทุกอย่าง”

เมื่อได้ฟังเช่นนั้น เทพีมีเนอร์วา^{**}ก็กล่าวว่า “ท่านพ่อ บุตรแห่งเซตเทิร์นราชาแห่งราชนัน สิ่งที่ยังเกิดแก่อีจิสตุสนั้นสมควรแล้ว ผู้ใดก็ตามที่กระทำการเช่นเขาสมควรต้องชดใช้ความผิด ทว่ายามนี้อีจิสตุสมิได้มีความสำคัญอันใดเป็นยูลิสซีสต่างหากที่ทำให้หัวใจข้าเจ็บปวดนักเมื่อคิดถึงความทุกข์ทรมานของเขากับเกาะอันโดดเดี่ยวล้อมรอบด้วยทะเลห่างไกลจากมิตรสหายของตน เขาช่างน่าสงสารนัก เกาะแห่งนั้นปกคลุมไปด้วยป่าไม้และตั้งอยู่กลางทะเล ที่นั่นมีเทพธิดาองค์หนึ่งอาศัยอยู่ นางคือธิดาแห่งจอมเวทแอตลาส^{***} ผู้ดูแลผืนดินใต้สมุทรและแบกเสาต้นนมที่ม้าที่คำสวรรค์และดันผืนปฐพีให้ห่างจากผืนฟ้า บุตรีแห่งแอตลาสผู้นี้ห่วงเหินยวยูลิสซีสผู้ทุกข์ระทมเอาไว้ พยายามบื้อยอเอาอกเอาใจทุกทางเพื่อให้เขาหลงลืมเรือนชานของตน เขาจึงเบือนหน้าชีวิตและไม่คิดถึงสิ่งอื่นใดเลยนอกจากวิธีที่จะทำให้เขาได้กลับไปเห็นคว้นลอยขึ้นจากปล่องไฟที่เรือนของตนอีกครั้ง ท่านพ่อมิได้ใส่ใจเรื่องนี้เลยสักนิด ยามที่ยูลิสซีสอยู่เบื้องหน้ากรุงทรอย เขามิได้บัญชาภัยถวายท่านตั้งหลายครั้งหลายหนหรือ หรือ เหตุใดท่านจึงมีคลายความขุ่นเคืองที่มีต่อเขาลงเสียที”

โจฟกล่าวตอบว่า “ลูกพ่อ เจ้าพูดเรื่องอะไรกัน ข้าจะหลงลืมยูลิสซีสไปได้อย่างไร บนโลกนั้นมิมีผู้ใดเก่งกาจสามารถเท่าเขา ทั้งเขายังถวายของบูชาให้กับเหล่าเทพบนสรวงสวรรค์มากมายกว่าใคร แต่เจ้าอย่าลืมสิ เนปจูนยังขุ่นเคือง

* เทพเจ้าเมอร์คิวรี หรือเฮอร์มีสในปกรณัมกรีก คือ เทพเจ้าแห่งการเจรจา การค้า และการลักขโมย นอกจากนี้ยังทำหน้าที่เป็นผู้ส่งสารให้กับเหล่าเทพอีกด้วย

** เทพีมีเนอร์วา หรือธินีนาในปกรณัมกรีก เป็นเทพีแห่งสงคราม สติปัญญา ความรู้ และความยุติธรรม

*** แอตลาสในจักรวาลของโฮเมอร์ คือ โทหันทู้คำผืนฟ้าและยันผืนโลกให้แยกออกจากกัน และเป็นบิดาของเทพธิดาคาลิปโซ

ยูลิสซีสที่ทำให้โพลีฟีมุส ราชานแห่งเหล่าไซคลอปส์^{*} ตามอด โพลีฟีมุสผู้นี้เป็น บุตรแห่งเนปจูนที่เกิดกับเทพธิดารูซา บุตรีแห่งฟอร์ซีส ราชานแห่งทะเล เนปจูน ไม่ได้สั่งหารยูลิสซีสในทันที แต่เลือกทรมานเขาด้วยการขัดขวางไม่ให้กลับบ้าน ได้ พวกเราจึงมาช่วยกันคิดไตร่ตรองดูเถิดว่าจะช่วยให้ยูลิสซีสกลับถึงบ้านได้อย่างไร เนปจูนจะต้องละวางความโกรธแค้นลงแน่ หากพวกเราทั้งหมดร่วมมือกันแล้ว เขาก็คงมีอาจต้านทานพวกเราได้”

เทพีมีเนอร์วากล่าวตอบว่า “ท่านพ่อ บุตรแห่งเซตเทิร์น ราชานแห่งราชัน หากเทพทั้งหมดยกประสงค์ให้ยูลิสซีสได้กลับบ้านแล้ว ยามนี้เราก็ควรส่งเมอร์คิวรี ลงไปที่เกาะโอจีเจียเพื่อแจ้งแก่คาลิปโซว่า พวกเราได้ตัดสินใจแล้ว และยูลิสซีส จะต้องได้กลับบ้าน ส่วนตัวข้าจะไปใช้อิธากาเพื่อปลุกใจเทเลมาคัส บุตรแห่ง ยูลิสซีส ข้าจะมอบความกล้าหาญให้เขาเรียกประชุมเหล่าชาวกรีกและกล่าวต่อ บรรดาผู้ที่มาเกี่ยวพานเพเนโลปี มารดาของเขาตามที่ใจคิด ผู้เกี่ยวพานเหล่านี้ พากันล้มแกะล้มวัวของเขามาทำกินกันไม่หยุดหย่อน นอกจากนี้ข้ายังจะพาเขา ไปยังนครสปาร์ตาและไพลอสเพื่อถามข่าวคราวการกลับมาของบิดาผู้เป็นที่รัก ของเขา ด้วยว่าหากเขาทำเช่นนั้นแล้ว ผู้คนก็จะพากันชื่นชมเขา”

เมื่อกล่าวจบ เทพีมีเนอร์วาก็สวมรองเท้าแตะทองคำวาววับที่ไม่มีวัน เสื่อมสลาย รองเท้านี้ทำให้นางเหาะเหินไปเหนือแผ่นดินหรือแผ่นน้ำได้ราวกับ สายลม จากนั้นก็หยิบหอกหุ้มสำริดอันน่าเกรงขามขึ้นมาถือไว้ หอกนี้หนาหนัก ทนทาน และแข็งแรง นางใช้หอกนี้ปลิดชีพวีรบุรุษที่ทำให้นางไม่พอใจมาแล้ว มากมาย เมื่อเตรียมตัวเสร็จสรรพ นางก็พุ่งตัวลงจากยอดสูงสุดของเทือกเขา โอลิมปัส มุ่งหน้าสู่นครอิธากา เมื่อไปถึงที่หมายแล้วก็ตรงไปที่หน้าประตูเรือน ของยูลิสซีส องค์เทพีจำแลงกายเป็นผู้มาเยือนนามว่าเมนทิส ผู้ปกครองชาว เกาะทาฟอสและถือหอกสำริดไว้ในมือ นางพบเหล่าผู้เกี่ยวพานผู้สูงศักดิ์อยู่ ที่นั่น กำลังนั่งเล่นหมากกระดานอยู่บนแผ่นหนังวัวที่พวกเขาล้มเอาเนื้อมาทำ กินอยู่ที่ตรงหน้าเรือน บรรดาคนรับใช้ชายและผู้ติดตามล้วนสาละวนอยู่กับ

* ไซคลอปส์ คือ ยักษ์ตาเดียว

การปรนนิบัติพวกเขา บ้างผสมไวน์กับน้ำในชามผสม บ้างทำความสะอาดโต๊ะด้วยฟองน้ำเปียกและจัดโต๊ะใหม่อีกครั้ง และบ้างกำลังหั่นเนื้อขึ้นโตะ

เทเลมาคุสมองเห็นนางก่อนใครทั้งหมด เขากำลังนั่งไม่สบอารมณ์อยู่ท่ามกลางเหล่าผู้เกี่ยวพานและคิดถึงบิดาผู้กล้าที่คงจะขับไล่คนพวกนี้ออกไปจากเรือนหากได้หวนกลับมา ขณะที่กำลังนั่งครุ่นคิดอยู่เช่นนั้น เขาก็มองเห็นเทพีมีเนอร์ว่า จึงลุกขึ้นเดินตรงไปที่ประตูหน้าเรือนทันทีเพราะกังวลว่าคนแปลกหน้าต้องรอคอยให้คนเชื้อเชิญเข้ามาในเรือน เขาจับหัตถ์ขวาของนางเพื่อทักทายและรับหอกไปถือให้ “ยินดีต้อนรับ” เขากล่าว “สู่เรือนของเรา เมื่อท่านกินอาหารจนอิ่มหนาแล้ว ค่อยแจ้งว่าท่านมาที่นี่ด้วยเหตุอันใด”

เขากล่าวพลางออกเดินนำไปโดยมีเทพีมีเนอร์ว่าเดินตาม เมื่อทั้งสองเข้าไปด้านในเรือนแล้ว เทเลมาคุสก็นำหอกของนางวางลงบนแท่นวางหอกรวมกับหอกเล่มอื่นของบิดาผู้นำสงสารของเขา แท่นวางหอกนี้ตั้งพียงอยู่กับเสาค้ำเรือนอันแข็งแรง จากนั้นเขาจึงพานางไปนั่งที่เก้าอี้ซึ่งตกแต่งประดับประดาอย่างงดงามและตั้งอยู่บนพรมทอลายดอกแบบดามัสก์ แล้วยังยกเก้าอี้วางเท้ามาให้ด้วย เมื่อจัดที่นั่งให้แขกผู้มาเยือนแล้ว เขาก็ไปนำเก้าอี้ของตนเองมาตั้งลงข้างๆ เทเลมาคุสจัดให้ผู้มาเยือนนั่งห่างจากบรรดาผู้เกี่ยวพาน จะได้ไม่ต้องหงุดหงิดรำคาญใจเพราะเสียงดังรบกวนและความโอหังवादดีของพวกเขา ระหว่างที่กินอาหาร และเขาเองจะได้ถามเรื่องบิดาของตนอย่างสะดวก

คนรับใช้หญิงนำคนโททองคำใบงามบรรจุน้ำเข้ามาและเทน้ำลงในอ่างเงินเพื่อให้ทั้งสองล้างมือ จากนั้นก็ยกโต๊ะตัวสะอาดสะอาดนามาวางลงข้างทั้งสองหัวหน้าคนรับใช้นำขนมปังมาให้พร้อมกับอาหารดีๆ ทั้งหลายที่มีอยู่ในเรือน คนปรุงเนื้อนำจานใส่เนื้อน่านาชนิดเข้ามาพร้อมกับวางถ้วยทองคำสองใบลงบนโต๊ะ จากนั้นคนรับใช้ชายก็นำไวน์มารินใส่ถ้วยให้

พวกผู้เกี่ยวพานทยอยเข้ามาในเรือนและนั่งลงประจำที่ของตนบนม้านั่งและเก้าอี้ พวกคนรับใช้ชายนำน้ำเข้ามาให้พวกเขาล้างมือ หญิงรับใช้เดินถือตะกร้าขนมปังเวียนไปรอบๆ ผู้ติดตามของพวกเขามองไวน์กับน้ำในชามผสม ทั้งหมดลงมือกินอาหารดีๆ ทั้งหลายที่อยู่เบื้องหน้า และพอกินดื่มกัน

จนพอใจแล้ว พวกเขาก็อยากฟังลำนำนและต้นรำ สิ่งเหล่านี้เป็นองค์ประกอบ ปิดท้ายที่ทำให้งานเลี้ยงสมบูรณ์ คนรับใช้คนหนึ่งจึงไปนำพินออกมาให้ ฟีมิดุส กวีที่พวกผู้เกี่ยวพานบังคับให้ทำหน้าที่ขับลำนำ ทันทีที่มีของฟีมิดุส สัมผัสกับพินและปากเริ่มเปล่งเสียงขับลำนำ เทเลมาคัสก็เอียงศีรษะเข้าไปใกล้ กับมิเนอร์วารีในร่างจำแลงของเมนทิสและกล่าวกับนางด้วยเสียงแผ่วเบาเพื่อไม่ให้ผู้อื่นได้ยินการสนทนา

“ข้าหวังว่า” เขาเอ่ย “สิ่งที่ข้าจะเอื้อนเอ่ยต่อจากนี้จะมิทำให้ท่านชุ่นเคืองใจ ผู้ที่มีได้จ่ายค่าจ้างย่อมไม่เห็นคุณค่าของลำนำ และสิ่งเหล่านี้ที่ท่านเห็นอยู่ล้วน มาจากทรัพย์สินของบุรุษที่ยามนี้กระตุกผุกร่อนอยู่กลางไพร หรือไม่ก็คงจะ ปนสลายกลายเป็นผุยผงอยู่ในเกลียวคลื่น หากบิดาข้าหวนคืนสู่อิฐากา บุรุษ เหล่านี้คงอธิษฐานขอให้ตนมีขายาวมากกว่ามีกระเป๋เงินใบใหญ่ ด้วยว่าหาก เป็นเช่นนั้นแล้วเงินคงมีอาจช่วยพวกเขาได้ แต่น่าเศร้าที่บิดาของข้าประสบเคราะห์ร้าย แม้บางครั้งจะมีผู้บอกว่าเขากำลังจะกลับมา เราก็เลิกเชื่อวาจาของ คนเหล่านั้นไปแล้ว พวกเราจะไม่วันได้พบหน้าท่านพ่ออีก แต่เอาเถิด ยามนี้ ขอท่านโปรดจงบอกข้าด้วยความสัตย์จริงว่า ท่านเป็นใครและมาจากที่ใด เมือง ของท่านและบิดามารดาท่านมีนามว่าอะไร ท่านโดยสารมากับเรือลำใด คนเรือ ของท่านพาท่านมาถึงอิฐากาได้อย่างไร และพวกเขาเป็นชนเชื้อชาติใด ด้วยว่า ท่านคงมีอาจมาถึงที่นี่ในทางบกได้ อีกทั้งได้โปรดบอกข้าตามความสัตย์ด้วยเถิดว่า ท่านมิเคยเป็นแขกของเรือนนี้ หรือว่าท่านเคยมาเยือนเรือนนี้ยามที่บิดาข้ายังอยู่ในอดีตนั้นมีแขกหรือเดินทางมาเยี่ยมเยือนบิดาข้าอยู่มากนัก”

เมื่อได้ฟังเทเลมาคัสกล่าวเช่นนั้น เทพีมิเนอร์วาก็กล่าวตอบว่า “ข้าจะ บอกทุกสิ่งแก่เจ้าตามความจริง ตัวข้านี้คือเมนทิส บุตรแห่งแอนคิอูลุส และข้า คือราชาแห่งเกาะทาฟอส ข้ามาที่นี่พร้อมเรือและลูกเรือของข้า เราอยู่ระหว่างทาง ไปยังนครเทเมซอันห่างไกล ข้ากำลังชนเหล็กไปแลกกับทองแดงที่นั่น เรือของ ข้าเทียบท่าอยู่นอกเมืองในอ่าวริธรอนใต้เงาเขาเนริทุมที่ปกคลุมด้วยป่าไม้ บิดา ของข้าเป็นสหายกับปู่ของเจ้า เจ้าจะลองไปถามท่านผู้เฒ่าเลเออร์ติสดูก็ได้ แต่ ข้าได้ยินมาว่ายามนี้ เลเออร์ติสมิได้เข้ามาในเมืองและอาศัยอยู่อย่างสันโดษใน

ชนบท สุขภาพของเขาไม่ค่อยสู้ดี และมีหญิงชราคนหนึ่งคอยดูแลหาอาหารให้ ยามเมื่อเขากลับมาจากการทำงานเล็กๆ น้อยๆ ในไร่ร่อน มีคนบอกข่าวว่าบิดาเจ้า กลับมาแล้ว ด้วยเหตุนี้ข้าจึงมาที่นี่ แต่ดูเหมือนเหล่าทวยเทพยังคงเหนียวรั้ง เขาไว้ เพราะเขายังมีชีวิตอยู่แต่ก็ยังไม่กลับมาไม่ถึงเสียที ชะรอยว่าเขาคงจะอยู่ บนเกาะสักแห่งกลางมหาสมุทร หรือไม่ก็ตกเป็นเชลยของพวกคนป่าที่หนว งเหนียวกักขังเขาไว้ ตัวข้าหาใช่นักพยากรณ์ ทั้งยังรู้เรื่องลางบอกเหตุหน่อยนิด แต่ข้าจะพูดตามที่สวรรค์เบื้องบนบอกให้ข้าได้ล่วงรู้ และข้าขอยืนยันว่าบิดา ของเจ้าจะกลับมาในไม่ช้า เขาเป็นบุรุษที่เฉลียวฉลาด ต่อให้ถูกตีตรวนเหล็กก็ จะต้องหาทางกลับมามาได้ แต่ตอนนี้เจ้าจงบอกข้ามาตามความสัตย์ ยูลิสซีส มีบุตรที่โตเป็นหนุ่มรูปงามถึงเพียงนี้แล้วหรือ ศีรษะและดวงตาของเจ้างดงาม เหมือนกับเขาไม่มีผิด ข้ากับบิดาเจ้าเป็นเพื่อนที่สนิทสนมกันก่อนที่จะเขาจะลงเรือ ออกเดินทางไปยังกรุงทรอยพร้อมบุรุษกรีกผู้เก่งกาจทั้งหลาย นับแต่นั้นมาเรา สองคนก็ไม่ได้พบหน้ากันอีกเลย”

“มารดาข้า” เทเลมาคัสเอ่ยตอบ “บอกว่าข้าคือบุตรแห่งยูลิสซีส แต่คง มีเพียงผู้ที่ฉลาดปราดเปรื่องเท่านั้นที่จะแน่ใจในเรื่องบิดาของตน ตัวข้าอยาก เป็นบุตรของผู้ที่แก่ชราอยู่ที่เรือนของตนเสียมากกว่า ด้วยว่าในความเห็นของข้า ได้แผ่ฝนฟ้านี้มีมิใช่ผู้ใดจะโชคร้ายเท่ากับบิดาของข้าอีกแล้ว”

เมื่อได้ฟังเช่นนั้น เทพีมีเนอรัวจึงกล่าวว่า “มิต้องกลัวเลยว่าเผ่าพงศ์ วงศ์วานของเจ้าจะถึงคราวสิ้นสุด ด้วยว่าเพเนโลปีมีบุตรที่ดีเช่นเจ้า แต่จงบอก ข้าทีเถิดว่านี่คืองานเลี้ยงเนื่องในโอกาสอะไร และคนเหล่านี้เป็นใคร มีเหตุ อันใดเกิดขึ้นเช่นนั้นหรือ เจ้าจัดงานเลี้ยงสังสรรค์ หรือมีผู้ใดในครอบครัว ของเจ้าแต่งงาน ดูเหมือนจะไม่มีผู้ใดนำอาหารและเครื่องดื่มมาเองเลยสักคน แล้วแขกหรือพวกนี้เล่า พวกเขาทำตัวป่าเถื่อนหยาบคายนัก เทียวส่งเสียง ดังเอะอะไปทั้งเรือน หากบุรุษผู้มีเกียรติคนใดได้พบเจอพวกเขา คงต้องนึก รังเกียจเป็นแน่”

“ข้าจะเล่าให้ท่านฟังทุกอย่าง” เทเลมาคัสกล่าว “หากบิดาของข้าอยู่ที่นี่ ก็คงจะเป็นผลดีต่อพวกเราและเรือนนี้ แต่เหล่าเทพที่ขุ่นเคืองประสงค์ให้

เป็นไปในอีกทาง จึงซ่อนเร้นอำพรางบิดาข้าไว้เสียมิติดชิดกว่าผู้ใด คงจะดีกว่านี้ หากท่านพ่อพลีชีพไปพร้อมกับคนของเขาที่เบื้องหน้ากรุงทรอย หรือสิ้นใจอยู่ท่ามกลางมิตรสหายในวันที่การสู้รบจบลง เพราะหากเป็นเช่นนั้นแล้ว ชาวกรีกก็คงได้สร้างสุสานครอบเหนี่ยวอัฐิของเขา และข้าเองก็จะได้รับทอดชื่อเสียงของเขา แต่ยามนี้เรามีอาจรู้ได้ว่าลมพายุพรากเอาลมหายใจของท่านพ่อไปที่แห่งหนใด เขาจากไปโดยแทบไม่หลงเหลือร่องรอยใดไว้ และข้ามิได้รับสิ่งใดตกทอดมานอกเสียจากความทุกข์ระทม ข้าปัญหายังมิได้มีแค่ความโศกอาลัยต่อบิดาผู้ลาลับเท่านั้น สวรรค์ได้ประทานความทุกข์ระทมอีกประการหนึ่งให้แก่ข้าด้วย พวกผู้นำจากหมู่เกาะทั้งหมดได้การปกครองของเรา ไม่ว่าจะเป็นตุลิกิอุม ซามิ และซาซิงรุสที่ปกคลุมด้วยป่าไม้ ตลอดจนถึงบุรุษคนสำคัญในอิธากากำลังล้างผลาญทรัพย์สินในเรือนข้าโดยใช้การเกี่ยวพานมารดาข้าเป็นข้ออ้าง ท่านแม่มิได้ปฏิเสธอย่างตรงไปตรงมาว่าจะไม่แต่งงานใหม่ แต่ก็มิได้ตัดสินใจเลือกใครเลยสักคน พวกเขาจึงพากันสร้างความพินาศย่อยยับให้แก่ทรัพย์สินของข้า และอีกไม่ช้าก็คงจะทำเช่นนั้นกับตัวข้าด้วย”

“เป็นเช่นนั้นเองหรือ” เทพีมีเนอรวาในร่างจำแลงของเมนีสกล่าว “หากเป็นเช่นนั้น ยูลิสซีสก็จำเป็นต้องกลับมา หากเขายังคงเป็นดังเช่นตอนที่ข้าได้พบกับเขาเป็นครั้งแรกที่เรือนของข้าและได้กินดื่มสังสรรค์กัน และหากเขามีหมวกเกราะ โล่ และหอกสักหนึ่งคู่ เขาจะต้องจัดการผู้เกี่ยวพานใจทราหมพวกนี้ในไม่ช้าแน่หากเขาได้กลับมาที่เรือน เมื่อครั้งที่เราได้พบกันเป็นครั้งแรกนั้น ยูลิสซีสอยู่ระหว่างเดินทางกลับมาจากเมืองเอฟิราที่ซึ่งเขาไปขอยาพิษจากไฮลุส บุตรแห่งเมอร์เมรุส สำหรับนำมาอาบปลายลูกธนู ไฮลุสเกรงกลัวเหล่าเทพอมรและไม่ยอมมอบยาพิษที่ว่านั้นให้แก่เขา แต่บิดาของข้ากลับยอมมอบยาพิษนั้นให้เขา ด้วยว่าท่านพ่อของข้าโปรดปรานยูลิสซีสมาก หากยูลิสซีสยังคงเป็นคนเดิมดังเช่นในยามนั้น ผู้เกี่ยวพานเหล่านี้ก็คงจะอายุสั้นและได้วิวาทกับโลหิตแทน

“แต่เอาเถิด! ทวยเทพบนสวรรค์คือผู้กำหนดว่าเขาจะกลับมาหรือไม่ และจะชำระแค้นในเรือนของตนหรือไม่ แต่อย่างไรเสีย ข้าก็อยากนะให้เจ้าหาทาง

กำจัดผู้เกี่ยวพานเหล่านี้ไปเสียในตอนนี้ จงทำตามคำแนะนำข้า เข้าวันพรุ่งนี้เจ้าจงเรียกประชุมเหล่าวีรบุรุษแห่งกรีก เล่าเรื่องที่เกิดขึ้นในเรือนของเจ้าให้พวกเขาได้รู้และขอให้สวรงค์เบื่องบนเป็นพยาน บอกให้พวกผู้เกี่ยวพานแยกย้ายกันกลับไปยังเรือนของตน และหากมารดาของเจ้าประสงค์จะสมรสอีกครา ก็ให้นางกลับไปยังเรือนบิดาของนาง เขาจะเป็นผู้หาสามีให้กับนางและมอบของขวัญแต่งงานแลกเช่นที่บุตรอื่นเป็นที่รักพึงได้ ส่วนตัวเจ้า จงหาเรือลำที่ดีที่สุดเท่าที่จะหาได้พร้อมกับคนเรือยี่สิบคน แล้วออกเดินทางไปถามหาชาวคราวของบิดาที่หายหน้าไปนาน ใครบางคนอาจบอกบางอย่างแก่เจ้า หรือเหล่าเทพบนสวรงค์อาจส่งสารมาถึงเจ้าโดยตรง มีผู้คนมากมายได้รู้เรื่องราวต่างๆ จากสารที่เทพเจ้าส่งมาให้ เจ้าจึงไปที่ไพลอสเป็นที่แรกและถามข่าวจากเนสเตอร์ เสร็จจากนั้นค่อยไปเยี่ยมเยียนเมเนลอสที่นครสปาร์ตา ด้วยว่าเขาคือบุรุษกรีกคนล่าสุดที่กลับถึงเรือน หากเจ้าได้รู้ว่าบิดายังมีชีวิตอยู่และกำลังเดินทางกลับมา ก็จงอดทนให้ผู้เกี่ยวพานเหล่านี้ล้างผลาญทรัพย์สินของเจ้าไปอีกสิบสองเดือน แต่หากได้รู้ว่บิดาลิ้นแล้ว ก็จงกลับมาที่เรือนในทันที จัดพิธีศพของเขาให้ยิ่งใหญ่สมเกียรติ สร้างสุสานเพื่อระลึกถึงเขา และให้มารดาของเจ้าแต่งงานใหม่ เมื่อทำสิ่งเหล่านี้เสร็จสิ้นแล้ว เจ้าค่อยไต่ตรองดูว่าเจ้าจะสังหารพวกผู้เกี่ยวพานในเรือนด้วยวิธีใด เจ้าอายุมากเกินกว่าจะอ้างความเยาว์วัยได้อีกต่อไปแล้ว เจ้ามิได้ยินผู้คนขับลำนำสรรเสริญโอเรสตีส์ที่ปลิดชีพอีจิสตุสผู้สังหารบิดาของเขาหรือ เจ้าเป็นชายหนุ่มรูปงาม จงแสดงความกล้าหาญ และสร้างชื่อให้กับตัวเจ้าเอง เอาละข้าต้องกลับไปหาเรือและคนของข้าเสียที พวกเขาคงจะหงุดหงิดหากต้องรอคอยนานกว่านี้ เจ้าจงคิดไต่ตรองและจดจำสิ่งที่ข้าบอกให้ดี”

“ท่านช่างมีเมตตาเหลือเกิน” เทเลมาคุสกล่าวตอบ “ที่ชี้แนะข้าราวกับว่าข้าเป็นบุตรของท่านเอง และข้าจะทำตามที่ท่านบอก ข้ารู้ว่าท่านต้องออกเดินทางต่อแต่โปรดคงอยู่ที่นี้ต่ออีกสักหน่อยเถิด อาบน้ำอาบท่าและพักผ่อนให้หายเหนื่อยเสียก่อน ข้าจะมอบของขวัญให้ ท่านจะได้ออกเดินทางไปด้วยใจเป็นสุข ข้าจะมอบของขวัญทั้งดงามและมีค่าที่สุดให้ท่านเป็นที่ระลึกแลกเช่นที่สหายผู้รักใคร่มอบให้แก่กัน”

เทพีมีเนอร์วาได้ฟังเช่นนั้นก็กล่าวตอบว่า “อย่าพยายามรังช้าไว้เลย เพราะข้าจะต้องออกเดินทางในทันที ส่วนของขวัญที่เจ้าหมายจะมอบให้ข้า นั้นจงเก็บไว้จนกว่าข้าจะย้อนกลับมาอีกคราเถิด เมื่อถึงเวลานั้นข้าจะนำมันกลับไปด้วย จงมอบของขวัญที่ดีที่สุดให้แก่ข้า และข้าจะมอบของขวัญที่ไม่หย่อนค่าไปกว่ากันให้แก่เจ้าเป็นการตอบแทน”

เมื่อกล่าวจบ องค์เทพีที่จำแลงกายเป็นเมเนทีสก็จากไปอย่างรวดเร็วราวกับนกที่โบยบินไปในอากาศ แต่นางได้มอบขวัญกำลังใจแก่เทเลมาคัสและทำให้เขาคิดถึงเรื่องของบิดามากกว่าเคย เขารับรู้ได้ถึงการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับตนเองและรู้สึกพิศวง จึงรู้ว่าคนแปลกหน้าผู้มาเยือนนี้ต้องเป็นเทพลักกองค์หนึ่งแน่ หลังจากนั้นเขาก็เดินทางไปยังบริเวณที่พวกผู้เกี่ยวพานั่งอยู่

พีมีอุสยังคงขับลำนำ และบรรดาผู้ฟังล้วนนั่งฟังด้วยใจจดจ่อ เขาขับลำนำเล่าเรื่องการเดินทางกลับจากกรุงทรอยที่สุดแสนเศร้าและความยากลำบากที่มิเนอร์วาประทานให้แก่เหล่าชาวกรีก เพเนโลปี ธิดาแห่งอิดาริอุส ได้ยินลำนำของเขาจากห้องของนางที่อยู่ด้านบน จึงเดินลงมาทางบันไดใหญ่ นางมิได้ลงมาตามลำพังแต่มีสาวใช้สองคนติดตามมาด้วย เมื่อมาถึงตรงบริเวณที่พวกผู้เกี่ยวพานั่งกันอยู่ นางก็หยุดยืนอยู่ข้างเสาค้ำยันหลังคาโถงทางเดิน ขนาบข้างด้วยสาวรับใช้ผู้มีหน้าที่สงบเสงี่ยม นางสวมผ้าคลุมหน้าและกำลังรำไหอย่างขมขื่น

“พีมีอุส” นางกล่าวเสียงดัง “เจ้ารู้เรื่องราวของเทพเจ้าและวีรบุรุษที่เหล่ากวีชอบขับขานอีกตั้งหลายเรื่อง จงเล่าเรื่องราวเหล่านั้นให้เหล่าผู้เกี่ยวพานฟังแทนเรื่องนี้เถิดและให้พวกเขาดื่มไวน์ต่อไปอย่างสงบ จงหยุดเล่าเรื่องเศร้าโศกนี้เสียที ด้วยว่ามันทำให้หัวใจที่ระทมทุกข์ของข้าร้าวราน และทำให้ข้าทวนคิดถึงสวามีผู้สละบุญที่ข้าไศกเศร้าอาลัยหาอยู่ทุกเมื่อเชิ้อวัน นามของเขาผู้นั้นเลื่องลือไปทั่วดินแดนกรีก”

“ท่านแม่” เทเลมาคัสเอ่ย “ให้กวีขับลำนำไปตามใจเขาเถิด กวีมิได้นำความเดือดร้อนไปสู่ผู้ที่เขาขับขานถึง เป็นใจพต่างหากที่ประทานสุขทุกข์ให้แก่มนุษย์ตามอำเภอใจ ชายผู้นี้มิได้มีเจตนาร้ายอันใดในการขับขานเรื่องราวการเดินทางกลับบ้านสุดแสนเศร้าของเหล่าชาวกรีก ที่เขาเลือกเล่าเรื่องนี้ก็เพราะว่า

ผู้คนล้วนชื่นชมลำนำที่สดใหม่ ท่านแม่งทำใจและยอมรับเสียเถิด ยูลิสซีสมิใช่ผู้เดียวที่มีได้หวนกลับมาจากกรุงทรอย ยังมีผู้คนอีกมากมายที่จากไปเช่นเขา ท่านจงกลับเข้าเรือนไป ทำงานประจำวันของท่าน ทอผ้า ปั่นด้าย และออกคำสั่งแก่บ่าวรับใช้ของท่าน ด้วยว่าการพุดคุยเจรเจ้านั้นเป็นเรื่องของบุรุษและเป็นเรื่องของข้ามากกว่าผู้ใดทั้งหมด ด้วยว่าข้าคือนายแห่งเรือนนี้”

ราชินีเพเนโลปีกลับเข้าไปในเรือนพร้อมกับความรู้สึกประหลาดใจและทำตามทีบุตรของนางบอก นางขึ้นไปยังห้องของตนพร้อมกับสาวใช้ จากนั้นก็คร่ำครวญถึงสวามีผู้เป็นที่รักด้วยความอาลัยจนกระทั่งเทพีเมเนอร์วาดลบันดาลให้นางหลับไหลไป แต่เหล่าผู้เกี่ยวพานยังคงส่งเสียงดังอีกที่กึกกรึกโครมอยู่ที่โถงทางเดิน แต่ละคนต่างภาวนาให้ตนได้เป็นผู้ที่ร่วมเรียงเคียงหมอนกับนาง

เมื่อมารดาเข้าไปในเรือนแล้ว เทเลมาคัสก็กล่าวขึ้นว่า “เหล่าผู้เกี่ยวพาน” เขาพุดเสียงดัง “ที่ไร้ทั้งยางอายและมารยาท เราจงมากินดื่มกันให้สำราญใจเถิด และขออย่าส่งเสียงดังโหวกเหวก ด้วยว่าเป็นเรื่องยากนักที่ใครจะได้ฟังพีมุสผู้มีเสียงไพเราะขับลำนำ แต่เช้าวันพรุ่งนี้ พวกท่านจงไปพบข้า ณ ที่ประชุม เพื่อที่ข้าจะได้บอกกล่าวแก่พวกท่านอย่างเป็นทางการให้ออกไปจากเรือนข้า และจงผลัดเปลี่ยนกันไปกินเลี้ยงที่เรือนของพวกท่านด้วยทรัพย์สินของพวกท่านเอง หากพวกท่านยังเลือกที่จะสับเลือดสับเนื้อจากบุรุษเพียงคนเดียวต่อไปเช่นนี้ โฉพจะต้องคิดบัญชีจากพวกท่านอย่างครบถ้วนเป็นแน่ และเมื่อพวกท่านล้มลงสิ้นใจในเรือนบิดาข้า ก็จะมีผู้ใดมาชำระแค้นให้พวกท่าน”

เมื่อได้ฟังเทเลมาคัสกล่าวเช่นนั้น พวกผู้เกี่ยวพานก็ไม่มีใครปริปากพุดอะไร เพราะต่างก็ทึ่งในความกล้าหาญของเขา แต่แล้วแอนทิโนอัส บุตรแห่งยูพีธีลซึ่งเป็นหนึ่งในผู้ที่เกี่ยวข้องเพเนโลปีก็กล่าวขึ้นมาว่า “ชะรอยเหล่าเทพคงจะสอนสั่งให้เจ้าพุดจาวางโตไ้อีวอดเช่นนี้ เช่นนั้นก็ขอโจฟโปรดอย่าได้ประทานพรให้เจ้าได้เป็นนายแห่งอิธากาเฉกเช่นที่บิดาของเจ้าเคยเป็นเลย”

เทเลมาคัสตอบกลับไ้ว่า “แอนทิโนอัส อย่าได้ตำหนิข้าที่ต้องพุดจาเช่นนี้ หากเทพเจ้ายินยอมแล้ว ข้าก็จะขอขึ้นเป็นผู้นำ ท่านคิดว่าการเป็นผู้นำคือ

ชะตากรรมที่เลวร้ายที่สุดสำหรับข้าเช่นนั้นหรือ การเป็นผู้นำหาซึ่งสิ่งเลวร้ายไม่
 คนเป็นผู้นำทั้งร่ำรวยและมีเกียรติ ยามนี้ยูลิสซีสได้สิ้นใจไปแล้ว ในอิตาลีก็มี
 บุรุษผู้ยิ่งใหญ่อีกมากมายทั้งแก่และหนุ่ม และบางคนอาจได้ขึ้นเป็นผู้นำของ
 พวกเรา แต่ไม่ว่าจะเป็นเช่นไร ข้าก็คือนายแห่งเรือนของข้า และข้าจะปกครอง
 ผู้ที่ยูลิสซีสเคยปกครองมา”

เมื่อได้ฟังเช่นนั้น ยูริมาคัส บุตรแห่งโพลิบัส ผู้เกี่ยวพานอีกคนหนึ่งจึง
 ตอบโต้ว่า “ผู้ใดจะมาเป็นนายเหนือพวกเราที่สุดแต่ทวยเทพบนสวรรค์จะตัดสิน
 เกิด ส่วนฉันนั้นจะเป็นนายแห่งเรือนนี้และทรัพย์สินของเจ้า ตราบใดที่ยังมีบุรุษ
 หลงเหลืออยู่ในอิตาลี จะไม่มีผู้ใดทำร้ายหรือปล้นชิงทรัพย์สินของเจ้าแน่ แต่
 สหายข้า ยามนี้ข้าอยากรู้เรื่องคนแปลกหน้าผู้นั้นมากกว่า เขามาจากเมืองใด
 เป็นคนของตระกูลไหนและบ้านเรือนของเขาอยู่ที่ใดกัน เขามาแจ้งข่าวการกลับ
 มาของบิดาเจ้า หรือว่ามีธุระอันใดกันแน่ เขาดูเป็นคนร่ำรวย แต่ก็เร่งรีบจากไป
 เสียจนเราไม่ทันได้ทำความรู้จักกับเขา”

“บิดาของข้าได้ตายจากไปแล้ว” เทเลมาคัสตอบ “และยามนี้ต่อให้ไต้ดิน
 ขาวลืออันใด ข้าก็ไม่เชื่ออีกแล้ว บางคราวมารดาของข้าก็เรียกตัวนักพยากรณ์
 เข้ามาถามไถ่ แต่ข้าไม่เคยเชื่อในคำพยากรณ์ของคนเหล่านั้นเลยสักนิด ส่วน
 คนแปลกหน้าผู้นั้น เขาคือเมเนทิส บุตรแห่งแอนคิอูลัส ผู้ปกครองชาวเกาะ
 ทาฟอส สหายเก่าแก่ของบิดาข้า” แม้จะกล่าวออกไปเช่นนั้นแต่ในใจของ
 เทเลมาคัสรู้ดีว่า คนแปลกหน้าผู้นั้นคือเทพีมีเนอร์รา

เมื่อได้รู้แล้วว่าผู้มาเยือนที่เร่งรีบจากไปเป็นใคร เหล่าผู้เกี่ยวพานก็หัน
 กลับไปร้องเพลงเต้นรำกันจนค่ำ แต่เมื่อยามราตรีมาถึง พวกเขาก็ละจากความ
 บันเทิงใจกลับไปนอนที่เรือนของตนเอง ห้องนอนของเทเลมาคัสนั้นอยู่บน
 หอคอยสูงที่มองลงมาเห็นลานด้านนอกเรือน เขารับขึ้นไปยังห้องของตนพลง
 ครุ่นคิดถึงหลายสิ่ง หญิงชราใจดีนามว่ายูริคลีอา บุตรีแห่งอปัลส์ผู้ซึ่งเป็นบุตร
 แห่งไพซีนอร์เดินถือคบไฟส่องสว่างหนึ่งคู่นำทางเขาไป เลเออร์ติส บิดาของ
 ยูลิสซีสชื่อนางมาเป็นทาสตั้งแต่เมื่อนางยังเยาว์วัย เขาเอารวตัวผู้ยี่สิบตัวไป
 แลกตัวนางมาและให้ความนับถือนางเฉกเช่นที่นับถือมเหสีของตนเอง แต่เขา

ไม่ได้ร่วมเรียงเคียงหมอนกับนางเพราะเกรงว่ามเหสีจะไม่พอใจ ยามนี้ยูริคลีอา กำลังถือคบไฟนำทางเทเลมาคัสไปยังห้องของเขา นางรักเขามากกว่าสตรีใดใน เรือนี้ เพราะนางเป็นแม่นมให้กับเขาเมื่อยังเป็นทารกแบบเบาะ เทเลมาคัสเปิด ประตูเข้าไปในห้องนอนและนั่งลงบนเตียง เขาถอดเสื้อออกและส่งให้กับหญิงชรา นางพับเสื้อให้เรียบร้อยก่อนจะเอาไปแขวนไว้กับหมุดข้างเตียงนอนของเขา หลังจากนั้นก็ออกไป นางดึงสลักประตูที่ทำจากเงินและดึงสายคล้องดาลเพื่อ ลงดาลประตูให้เข้าที่ ทว่าเทเลมาคัสที่นอนห่มผ้าขนแกะอยู่บนเตียงนอน ไม่หลับเลยตลอดคืนนั้น เพราะแม้แต่ครุ่นคิดถึงการเดินทางที่เขาวางแผนเอาไว้และคำชี้แนะที่เทพีมีเนอร์วาประทานให้

II

บทที่สอง

ที่ประชุมของชาวอิธากา/เทเลมาคัสและเหล่าผู้เกี่ยวพานลุกขึ้นกล่าวต่อที่ประชุม/เทเลมาคัสเตรียมตัวและออกเดินทางไปยังนครไพลอสพร้อมกับเทพมีเนอร์วาที่จำแลงกายเป็นเมนเทอร์

เมื่อเทพีรุ่งอรุณผู้เมืองคุลีลีกุหลาบ ธิดาแห่งยามเข้าปรากฏกาย เทเลมาคัสก็ลุกขึ้นจากที่นอนมาแต่งตัว เขาผูกกรองเท้าแตะเข้ากับเท้าที่งดงามได้รูป สะพายดาบ และเดินออกไปจากห้องนอนด้วยรูปลักษณะที่ปานประหนึ่งเทพอมร เขาส่งพลประกาศออกไปทั่วเมืองเพื่อเรียกผู้คนมาประชุมกันในทันที พลประกาศเหล่านั้นออกไปทำตามคำบัญชาและผู้คนก็ออกมารวมตัวกัน เมื่อทุกคนมาพร้อมแล้ว เทเลมาคัสก็ถือหอกเดินออกไปยังที่ประชุม เขาไม่ได้ไปตามลำพังแต่มีสุนัขล่าเนื้อสองตัวที่เขาเลี้ยงเอาไว้ติดตามไปด้วย เทพมีเนอร์วาเสกให้เขาปรากฏกายในที่ประชุมด้วยรูปลักษณะที่งามสง่าดุจเทพเจ้าจนทุกคนที่เขาเดินผ่านล้วนตกตะลึง และเมื่อเขาเดินเข้าไปนั่งตรงที่ของบิดา แม้กระทั่งที่ปรึกษาที่อาวุโสที่สุดก็ยังคงต้องหลีกทางให้

อีจิบทีอุส บุรุษวัยชราหลังอ้อมผู้เปี่ยมประสบการณ์เหลือคณานับเป็นผู้กล่าวเปิดการประชุม แอนทิฟูส บุตรของเขาเดินทางไปยังนครอีลิวส์^{*} ดินแดน

^{*} อีลิวส์ คือ อีกชื่อหนึ่งของกรุงทรอย

แห่งยอดอาชาพร้อมกับยูลิสซีส แต่ยักษ์ไซคลอปส์ปาเถื่อนสังหารเขาขณะที่ถูกขังอยู่ในถ้ำ เขาจึงต้องจบชีวิตลงที่นั่น อีจิปทียุสมีบุตรเหลื่ออยู่อีกสามคน สองคนยังคงทำงานอยู่ในที่ดินของบิดา ส่วนคนที่สามนามว่ายูริโนมุสเป็นหนึ่งในผู้ที่เกี่ยวพานาซิโนเพเนโลปี อีจิปทียุสผู้เป็นบิดายังมีอาจทำใจเรื่องการจากไปของแอนทิฟูสได้ เขาจึงพูดไปรำให้ไป

“บุรุษแห่งอิธากา” เขากล่าว “จงฟังข้า นับแต่วันที่ยูลิสซีสจากไป พวกเราเหล่าที่ปรึกษาก็ไม่ได้ประชุมกันอีกเลย วันนี้ เป็นผู้ใดกัน คนแก่หรือคนหนุ่มที่เรียกพวกเรามาประชุมที่นี่ เขาผู้นั้นได้ข่าวว่ามีกองทัพกำลังเคลื่อนพลมาทางนี้ และหมายจะมาเตือนเรา หรือว่าเขาประสงค์จะพูดเรื่องอื่นใดที่ส่งผลต่อส่วนรวมกันแน่ ข้ามันใจว่าเราต้องเป็นบุรุษที่เก่งกาจเป็นเลิศ และข้าหวังว่าโจจะประทานพรให้ดังที่ใจเขาปรารถนา”

เทเลมาคุสถือว่าคำพูดของอีจิปทียุสเป็นลางดีจึงลุกขึ้นยืนในทันที เพราะเขาอดอันตันใจอยากพูดเต็มที่ เขาออกไปยืนอยู่กลางที่ประชุม ไพซีนอร์ซึ่งเป็นพณาสารได้นำคทาประจำตัวมามอบให้เขา เทเลมาคุสหันไปหาอีจิปทียุสและกล่าวว่า “เป็นข้าเอง” เขาเอ่ย “ที่เชิญพวกท่านมาประชุม ด้วยว่าข้าคือผู้ที่คับแค้นใจที่สุด มิใช่ข้าได้ข่าวคราวว่ามีกองทัพเคลื่อนพลมาทางเราจนต้องมาเตือนพวกท่าน อีกทั้งเรื่องที่ข้าจะพูดก็ได้ส่งผลต่อส่วนรวมไม่ ความคับแค้นใจของข้าเป็นเรื่องส่วนตัวโดยแท้และเป็นผลมาจากเคราะห์ร้ายสองประการที่บังเกิดแก่ครอบครัวของข้า ประการแรก ข้าสูญเสียบิดาแสนประเสริฐผู้ซึ่งเป็นผู้นำของพวกท่านทุกคนในที่นี้ ทั้งยังเป็นดั่งบิดาของพวกท่านด้วย เคราะห์ร้ายประการที่สองนั้นรุนแรงเสียยิ่งกว่า และอีกไม่นานคงจะทำให้เรือนของข้าพินาศย่อยยับ บุตรของพวกท่านผู้ซึ่งล้วนเป็นคนสำคัญของอาณาจักรเรากำลังรบเร้ามารดาข้าให้ออกเรือนกับพวกเขาโดยที่นางมิได้ยินยอม พวกเขามักจะไปพบอิคาริอุส ท่านตาของข้า เพื่อขอให้เขาเลือกผู้ที่เห็นว่าเหมาะสมที่สุดและมอบของขวัญแต่งงานให้แก่ธิดาของตน พวกเขาคอยวนเวียนอยู่ที่เรือนบิดาข้าวันแล้ววันเล่า ล้มวัว แกะ และแพะตัวอบอ้วนมาทำกินและดื่มไวน์ตามอำเภอใจโดยมิได้คิดเสียตาย ไม่มีเรือนของผู้ใดจะอดทนต่อความสุรุ่ยสุร่ายเช่นนี้ได้

ยามนี้พวกข้าไม่มียูลิสซีสคอยคุ้มครอง และตัวข้าเองก็ไม่อาจต่อกรกับพวกเขาเหล่านี้ได้ ตราบชั่วชีวิตนี้ ข้าคงไม่มีวันเก่งกาจเทียบเทียมท่านพ่อได้ก็จริง แต่ข้าจะปกป้องตนเอง เพราะข้าไม่อาจทนรับการกระทำเช่นนี้ได้อีกต่อไปแล้ว เรือรบข้าถูกลบหลู่และทำลาย ข้าวอนขอให้พวกท่านจงมีจิตสำนึกและเห็นแก่ส่วนรวม อีกทั้งจงยำเกรงโทสะแห่งเหล่าเทพบนสวรรค์ มิเช่นนั้นทวยเทพจะไม่พอใจและหันมาลงโทษพวกท่านได้ ขอโจฟและเฮอร์มิส เทพีแห่งการประชุมเป็นพยาน ข้าขอวิงวอนต่อพวกท่าน สหายข้า โปรดอย่านิ่งดูดายและทิ้งให้ข้าเดียวดายลำพัง เว้นเสียแต่ยูลิสซีส บิดาข้าจะเคยกระทำสิ่งที่ผิดต่อชาวกรีก ยามนี้พวกท่านจึงหมายจะแก้แค้นเอาคืนกับข้าด้วยการช่วยเหลือและยุยงส่งเสริมผู้เกี้ยวพาราสีเหล่านี้ ให้พวกท่านมากินอาหารที่เรือรบข้าเสียจนข้าสิ้นเนื้อประดาตัวเสียยิ่งดีกว่า ด้วยหากเป็นเช่นนั้น ข้าก็ยังกระทำการบางอย่างและเรียกร้องค่าความเสียหายจากพวกท่านได้เต็มจำนวน ทว่ายามนี้ข้ามีอาจทำเช่นนั้นได้เลย”

พอกล่าวจบ เทเลมาคัสก็ขว้างคทาของเขาลงบนพื้นและร้องให้ ทุกคนในที่ประชุมเห็นอกเห็นใจเขาเป็นอย่างมาก แต่ก็พากันนั่งนิ่งและไม่มีใครกล้าลุกขึ้นมาตอบโต้เขา ยกเว้นก็แต่แอนทิโนอัส หนึ่งในผู้เกี้ยวพาราสี เขากล่าวขึ้นว่า “เทเลมาคัส เจ้าช่างโง่งนนัก กล่าวได้อย่างไรถึงได้โยนความผิดมาให้กับพวกเราเหล่าผู้เกี้ยวพาราสี มารดาของเจ้าต่างหากที่ผิด หากพวกเราไม่ นางนั้นเป็นหญิงมากเล่ห์มารยา ตลอดสามปีที่ผ่านมามจนเกือบจะล่วงเข้าปีที่สี่นี้ นางปันหัวพวกเราให้เป็นบ้าด้วยการให้ทำและโป๊ปดเรา หน้าขำนางยังใช้เล่ห์เพทุบายอย่างอื่นกับเราด้วย นางตั้งกรอบซึ่งผ้าอันใหญ่เอาไว้ในห้องของนางและลงมือปักผ้าผืนใหญ่โตมโหฬาร ‘ท่านทั้งหลาย’ นางกล่าว ‘ยูลิสซีสจากโลกนี้ไปแล้ว แต่ขอพวกท่านอย่าเพิ่งบังคับให้ข้าแต่งงานใหม่ในเร็ววันนี้เลย จงรอให้ข้าปักผ้าคลุมศพให้กับวีรบุรุษเลอเออร์ติสเสร็จเสียก่อน ท่านผู้เฒ่าจะได้มีผ้าคลุมศพใช้ยามเมื่อความตายมาพรากเขาไป ตัวข้านี้มีฝีมือเรื่องงานปักและคงเสียตายนัก

* เทพีเฮอร์มิส คือ ไททันผู้เป็นตัวแทนแห่งบัญชาสวรรค์และกฎเกณฑ์ธรรมชาติ นางเป็นผู้เรียกประชุมเหล่าทวยเทพ

หากมิได้ใช้ให้เกิดประโยชน์ เลเธอร์ตีส์ร่ายมั่งคั่ง เหล่าสตรีในอาณาจักรคงจะพากันตินนินหาหากเขาไม่มีผ้าคลุมศพ'

"นางกล่าวเช่นนั้นและพวกเรากียินยอม จากนั้นเราก็คouldเห็นนางนั่งปักผ้าตลอดทั้งวัน แต่พอตกดึก นางกลับอาศัยแสงจากคบไฟเลาะลายปักออก นางตบตาพวกเธออยู่เช่นนี้ถึงสามปี และพวกเธอก็จะไม่ฝันได้รู้ความจริง หากแต่เมื่อเวลาผ่านไปจนล่วงเข้าปีที่สี่นับจากที่นางเริ่มปักผ้า สาวรับใช้คนหนึ่ง ของนางที่ล่วงรู้ถึงสิ่งที่นางทำก็มาบอกความจริงกับเรา เราจับนางได้คาหนังคาเขา ขณะกำลังเลาะลายปักออก ดังนั้นนางจึงต้องปักผ้าผืนนั้นให้เสร็จ ไม่ว่าจะอยากทำเช่นนั้นหรือไม่ก็ตาม ด้วยเหตุนี้พวกเราเหล่าผู้เกี่ยวพานจึงหวังว่าเจ้าและเหล่าชาวกรีกทั้งหลายจะเข้าใจ สิ่งที่พวกเราอยากบอกเจ้าก็คือ 'จงส่งมารดาไป ที่อื่นเสียและบอกให้นางแต่งงานกับบุตรที่นางพึงใจและบิดาของนางเห็นชอบ' ข้าไม่รู้ดอกว่าจะเกิดอะไรขึ้นหากนางยังคงสร้างความเดือดร้อนให้แก่เราเช่นนี้ต่อไปตามที่เทพีมีเนอร์วาลีเยี่ยมสอนนาง นางนั้นเฉลียวฉลาดยิ่งนัก พวกเราไม่เคยได้ยินว่ามีสตรีใดฉลาดเท่านางมาก่อน เรารู้จักไทโร*, อักมีนา**, มิซีนี*** และเหล่าสตรีผู้เลื่องชื่อลือนามตั้งแต่ครั้งนานมา ทว่าพวกนางเหล่านั้นไม่มีใครเหมือนกับมารดาของเจ้า ไม่ยุติธรรมเลยที่นางปฏิบัติต่อเราเช่นนี้ และตราบใดที่นางยังคิดดังเช่นที่เทพบนสวรรค์ดลใจให้คิด เราก็จะกินอาหารของเจ้าเช่นนี้ต่อไปเรื่อยๆ นอกจากนี้ ข้ายังไม่เห็นเหตุผลที่มารดาของเจ้าจะเปลี่ยนแปลงตนเอง ด้วยยามนี้นางคือผู้ที่ได้รับเกียรติยศและความชื่นชม ส่วนเจ้าคือฝ่ายที่ต้องเสียหาย มิใช่ นาง ขอให้เจ้าจงรู้ไว้เถิดว่า เราจะไม่กลับไปยังดินแดนของเรา หรือไปที่อื่นใดทั้งนั้น จนกว่านางจะตัดสินใจได้และแต่งงาน

* ไทโร คือ เจ้าหญิงแห่งนครอีลิส นางเป็นธิดาของราชาซัลโมเนอัสและนางอัลซิดีซี เมื่อเติบโตขึ้น บิดาให้นางสมรสกับราชาครีเธอสแห่งอีโอลอส ผู้เป็นพี่น้องแท้ๆ ของบิดานาง ทั้งสองมีบุตรด้วยกันสามคน ไทโรหลงรักเทพเจ้าแห่งสายน้ำนามว่าเอนิเปอัส แต่เทพเจ้าไม่รับรักนาง เทพเจ้าเนปจูนหลงรักนางจึงสวมรอยเป็นเอนิเปอัสมาสมสู่กับนาง จนมีบุตรฝาแฝด ชื่อว่าเพลิอัสและเนเลอัส นางทั้งเด็กทั้งสองให้ตายกลางป่า แต่คนเลี้ยงสัตว์มาพบเข้าจึงนำเด็กไปเลี้ยงดูเป็นบุตรจนเติบโตใหญ่ เมื่อครีเธอสรู้ว่านางมีสัมพันธ์กับเนปจูนก็ทิ้งนางไป ซิซิฟุส ราชาแห่งเอพิรา ซึ่งเป็นพี่น้องแท้ๆ กับซอลโมเนอัส บิดาของไทโรได้ล่องลงนางจนมีบุตรด้วยกันสองคน แต่ตามคำทำนายบุตรทั้งสองนี้จะสังหารบิดาของนาง ไทโรจึงปลิดชีพบุตรของนางที่เกิดกับซิซิฟุสเสีย

** อักมีนา คือ ราชนินแห่งธีบส์ มเหสีแห่งแอมฟิโทรออนและเป็นมารดาแห่งเฮอร์คิวลีส (หรือเฮราคลีส) ที่เกิดจากโจฟ

*** มิซีนี คือ ธิดาแห่งอินอะคุส ราชาแห่งอาร์กอส นางเป็นชายาของอเรสเทอร์ เมืองมิซีนีได้ชื่อตามนาง

กับพวกเราคนใดคนหนึ่ง”

เมื่อได้ฟังแอนทิโนอัสกล่าวเช่นนั้น เทเลมาคัสจึงตอบว่า “แอนทิโนอัส ข้าจะขับไล่มารดาผู้ให้กำเนิดไปจากเรือนของบิดาได้อย่างไร บิดาข้าอยู่ต่างแดน ข้าเรายังมิรู้ว่าเขาเป็นหรือตาย ตัวข้าคงลำบากหากต้องจ่ายเงินก้อนโตให้กับ อีคาริอัสเมื่อต้องส่งธิดาของเขาคืนกลับไป ไม่เพียงท่านตาจะชุ่นเคืองข้า แต่สวรรค์จะลงทัณฑ์ข้าด้วย ด้วยว่าหากต้องออกไปจากเรือนแล้ว มารดาข้าคงจะเรียกหาเหล่าเทพีเอรินิส* ให้มาแก้แค้นแทนนาง หน้ำซ้ำการขับไล่บุพการียังมิใช่การกระทำที่น่าสรรเสริญ ข้าจะไม่มันทำเช่นนั้นแน่ หากพวกท่านไม่พอใจ ก็จงออกไปจากเรือนข้า แล้วพลัดกันไปกินเลี้ยงที่เรือนของใครคนใดคนหนึ่ง ในพวกท่านด้วยเงินของพวกท่านเองเถิด แต่หากท่านยังคงจะสับสนเล็ดสับสนนี้ จากบุรุษเพียงผู้เดียวต่อไปเช่นนี้ โจฟจะต้องคิดบัญชีพวกท่านอย่างครบถ้วน เป็นแน่ และเมื่อพวกท่านลืมนวลใจในเรือนบิดาข้า ก็จะมีผู้ใดมาชำระแค้นให้กับพวกท่าน”

เมื่อเทเลมาคัสกล่าวเช่นนั้นแล้ว มหาเทพโจฟก็ส่งอินทรีสองตัวลงมาจาก ยอดเขา นกนั้นบินร่อนถลาลมเคี้ยงคู่กันมาอย่างสง่างาม พอบินมาถึงกลางที่ ประชุม พวกมันก็บินวนเป็นวงกลม ปีกกระพือโบยตีอากาศและกวาดสายตาดูทุกคนที่อยู่เบื้องล่างอย่างอาฆาตมาดร้าย จากนั้นพวกมันก็ต่อสู้และจิกตีกันเองอย่างดุเดือด ก่อนจะโฉบบินไปเหนือเมืองทางเบื้องขวา ผู้คนต่างพิศวงงงงวยเมื่อได้เห็นอินทรีสองตัวทำเช่นนั้น พวกเขากอดกันและกันว่าสิ่งที่เกิดขึ้นนี้มีความหมายอย่างไร ฮาลิเธอร์ซีส ผู้ที่เก่งกาจกว่าใครในเรื่องการพยากรณ์และอ่านลางบอกเหตุ จึงกล่าวกับพวกเขาอย่างชัดเจนตรงไปตรงมาว่า

“จงฟังข้าเหล่าบุรุษแห่งอิธากา โดยเฉพาะเหล่าผู้เกี่ยวพานทั้งหลาย ด้วยว่า ข้ามองเห็นอันตรายรอคอยพวกท่านอยู่ในภายหน้า ยูลิสซีสจะกลับมาในอีกไม่ช้า ที่จริงเขาใกล้จะนำพาความตายและหายนะมาสู่พวกท่านแล้ว และไม่ใช่แค่พวกท่านเท่านั้น ยังมีพวกเราอีกหลายคนที่ยิธากานี้ด้วย พวกเราจงเร่งคิดหาทาง

* เทพีเอรินิส หรือฟิวรี ในปกรณัมกรีก คือ เทพีแห่งการแก้แค้น

ยุติการกระทำอันชั่วช้าให้ทันการก่อนที่จะจะหวนกลับมาเกิด เหล่าผู้เกี่ยวพานจึงยุติการกระทำของพวกท่านเสีย เพราะนั่นจะเป็นผลดีต่อพวกท่านมากกว่าตัวข้านี้มิได้กล่าวคำพยากรณ์โดยปราศจากความรู้ ทุกสิ่งทุกอย่างบังเกิดแก่ยูลิสซีสเฉกเช่นที่ข้าเคยทำนายเอาไว้เมื่อตอนที่เขาออกเดินทางไปยังกรุงทรอยพร้อมกับเหล่าชาวกรีกทั้งหลาย เวลานั้นข้าได้ทำนายว่า เมื่อผ่านความยากลำบากและสูญเสียไพร่พลที่ติดตามไปทั้งหมด เขาจะได้หวนคืนสู่บ้านเกิดเมืองนอนอีกครั้งหลังจากเวลาผ่านไปสิบปีและจะไม่มีผู้ใดจดจำเขาได้ บัดนี้ทุกสิ่งทั้งที่ข้าพูดกำลังจะกลายเป็นจริง”

เมื่อได้ฟังเช่นนั้น ยูริมาคัส บุตรแห่งโพลิบัสซึ่งเป็นหนึ่งในผู้เกี่ยวพานจึงกล่าวว่า “จงกลับเรือนไปทำนายชะตาให้เหล่าบุตรของท่านเองเถิด ผู้เฒ่า ชะตาของพวกเราอาจจะเลวร้ายกว่าของพวกข้าก็เป็นได้ ข้านี้อ่านลางบอกเหตุเหล่านี้ได้แม่นยำกว่าท่านมากนัก พวกนกโศบินอยู่ท่ามกลางแสงแดดเสมอ และน้อยครั้งนักที่การบินของพวกมันจะสื่อความหมายใด ยูลิสซีสสิ้นใจอยู่ ณ แดนไกลและนำเศร้านักที่ท่านไม่ได้ตายไปพร้อมกับเขาด้วย ถึงได้มาพูดพล่ามเรื่องลางบอกเหตุอยู่ที่นี้และสุ่มไฟให้กับความโกรธแค้นของเทเลมาคัสที่รุนแรงมากพออยู่แล้ว ท่านคงคิดว่าเขาจะมอบบางสิ่งให้กับครอบครัวของท่านกระมัง แต่ข้ามีเรื่องต้องบอกให้ท่านได้รู้ไว้ และมันจะเป็นดังเช่นที่ข้าพูดอย่างแน่นอน ยามเมื่อผู้เฒ่าเช่นท่านซึ่งควรจะรู้คิดมากกว่านี้ พุดจาโน้มน้าวเด็กหนุ่มจนเขาก่อปัญหาขึ้นมา ประการแรกสหายวัยเยาว์ของท่านจะต้องตกที่นั่งลำบากยิ่งกว่าเดิม เขาจะไม่ได้ประโยชน์อันใดจากการทำตามคำชี้แนะของท่าน ด้วยว่าเหล่าผู้เกี่ยวพานจะคอยขัดขวางเขา และประการที่สอง พวกเราจะเล่นงานท่านอย่างหนักจนท่านทนไม่ไหว ท่านจะต้องลำบากแน่ ส่วนเทเลมาคัส ข้าขอเตือนเขาต่อหน้าพวกท่านทุกคน ขอให้เขาจงส่งมารดากลับไปยังเรือนของบิดานางเสีย บิดาของเพเนโลปีจะได้หาผู้ครองคนใหม่ให้กับนางและมอบของขวัญแต่งงานเฉกเช่นที่บุตรธิดาเป็นที่รักพึงได้ หากเทเลมาคัสไม่ทำเช่นนั้น เราก็จะคอยรังควานเขาอยู่เช่นนี้ พวกเรามีเกรงกลัวผู้ใดและไม่สนใจด้วยว่าเทเลมาคัสจะพูดอะไร หรือท่านเองจะกล่าวคำทำนายว่าอย่างไร ท่านจะพูดพล่ามยืดเยื้ออย่างไรก็สุดแต่ใจท่านเถิด

แต่ยิ่งพูดก็ยิ่งจะทำให้เรานั้นชิงชังท่านมากขึ้นไปอีก พวกเราผู้เกี่ยวพานจะกลับไปกินอาหารของเทเลมาคุสโดยไม่ชดใช้ให้เขาดังเดิมจนกว่ามารดาของเขาจะเลิกทรมานเรา ด้วยการปล่อยให้เราเฝ้ารอคอยอย่างมีความหวังวันแล้ววันเล่า ประชันขันแข่งกันเกี่ยวพานเพื่อให้ได้มาซึ่งรางวัลที่สมบูรณ์พร้อมอย่างหาได้ยากยิ่งเช่นนั้นง อีกทั้งยามนี้ก็สายเกินกว่าที่พวกเราจะหันไปเกี่ยวพานหญิงอื่นที่คู่ควรให้ออกเรือนด้วยแล้ว เพราะสิ่งที่เพนโลปี้กระทำกับเรา”

เมื่อได้ฟังคำพูดของยูริมาคุสแล้ว เทเลมาคุสก็กล่าวตอบไปว่า “ยูริมาคุสและท่านผู้เกี่ยวพานทั้งหลาย ข้าจะไม่ต่อความยาวสาวความยืดและวิงวอนพวกท่านอีกต่อไป เพราะทวยเทพเบื้องบนและประชาชนแห่งอิธากาได้รับรู้เรื่องราวของข้าแล้ว จากนั้นโปรดจงหาเรือและลูกเรือให้ข้า เพราะข้าจะออกเดินทางไปยังนครสปาร์ตาและไพลอสเพื่อตามหาบิดาที่หายหน้าไปนาน ใครบางคนอาจบอกบางอย่างแก่ข้า หรือเหล่าเทพบนสวรรค์อาจส่งสารมาถึงข้าโดยตรง มีผู้คนมากมายได้รู้เรื่องราวต่างๆ จากสารที่เทพเจ้าส่งมาให้ หากข้าได้ข่าวว่าท่านพ่อยังมีชีวิตอยู่และกำลังเดินทางกลับมา ข้าจะอดทนให้พวกท่านผู้เกี่ยวพานล้างผลาญทรัพย์สินของข้าไปอีกสิบสองเดือน แต่หากได้รู้ว่บิดาลิ้นแล้ว ข้าจะกลับมาทันที จะจัดพิธีศพของเขาให้ยิ่งใหญ่สมเกียรติ สร้างสุสานเพื่อระลึกถึงเขา และให้มารดาของข้าแต่งงานใหม่”

พอกล่าวจบ เทเลมาคุสก็นั่งลง เมนเทอร์ผู้เป็นสหายของยูลิสซีสและได้รับมอบหมายให้ดูแลทุกสิ่งในอาณาจักรโดยมีอำนาจเต็มทีในการสั่งการเข้ารับใช้ทั้งหลายได้ลุกขึ้นกล่าวต่อที่ประชุม เขากล่าวอย่างตรงไปตรงมาตามความเป็นจริงว่า

“โปรดฟังข้าเหล่าบุรุษแห่งอิธากา ข้าขอให้นับแต่นี้ไป พวกท่านไม่ได้มีราชาที่เมตตากรุณาอีกเลย ทั้งยังขอให้ไม่มีราชาที่ปกครองด้วยความเป็นธรรมอีกด้วย ข้าขอให้นับจากนี้ไป พวกท่านจะมีแต่ราชาที่โหดร้ายและอยุติธรรม เพราะพวกท่านล้วนหลงลืมยูลิสซีสผู้ที่ปกครองพวกท่านดุจบิดาปกครองบุตร ข้ามิได้โกรธเคืองพวกผู้เกี่ยวพานถึงครั้งที่โกรธเคืองพวกท่านดอก เพราะพวกเราคุมเอาไรต์เอาเปรี๊ยะและล้างผลาญทรัพย์สมบัติของยูลิสซีสด้วยหัวใจที่

หยาบช้า ทั้งยังได้วางชีวิตของตนเป็นเดิมพันด้วยว่า ยูลิสซีสจะไม่ทวนกลับคืนมาอีกแล้ว แต่พวกท่านคนอื่นนี่สิ ข้าตกใจที่พวกท่านยังคงนั่งนิ่งเฉยและไม่พยายามยับยั้งการกระทำอันน่าอดสูนี้ ทั้งที่พวกท่านสามารถทำได้ ด้วยว่าท่านมีกำลังคนมากกว่าเหล่าผู้เกี่ยวพาน”

หนึ่งในผู้เกี่ยวพานซึ่งมีนามว่าลีโอคริตุสและเป็นบุตรแห่งอีเวนอร์กกล่าวโต้ตอบเมนเทอร์ว่า “เมนเทอร์ ไยท่านจึงกล่าววาทะโง่เขลาและเลียมให้ผู้อื่นมายับยั้งพวกเรา บุรุษตัวคนเดียวคงยากที่จะต่อกรกับบุรุษหลายคนเพื่อปกป้องเสบียงอาหารของตนได้ ต่อให้เป็นยูลิสซีสเองก็คงยากที่จะต่อกรและเอาชนะพวกเราที่กำลังนั่งดื่มกินอยู่ในเรือนของเขาได้ หากเขาต่อสู้กับพวกเราทั้งที่เสียเปรียบอยู่มาก มหีสีของเขาก็คงแทบไม่เหลือสิ่งใดให้ยินดีแม้นางจะปรารถนาให้เขากลับมาเสียจนใจแทบขาด และโลหิตคงจะได้ไหลหลังจากศีรษะของเขาเป็นแน่ สิ่งที่ท่านพูดมานั้นไร้สาระล้นดี ทุกคนจงแยกย้ายไปทำกิจธุระของตนเถิด และให้เมนเทอร์ สหายเก่าแก่ของบิดาลีเลมาคูลุสและนักพยากรณ์ฮาเลียเธอร์ซีสจัดเตรียมเรื่องการเดินทางให้กับเทเลมาคูลุสเถิดหากเขายังปรารถนาที่จะไป ส่วนตัวข้านี้คิดว่าเขาคงมิไปดอก เขาน่าจะอยากอยู่ที่เรือนและรอให้คนมาแจ้งข่าวคราวแก่เขามากกว่า”

เมื่อสิ้นคำของลีโอคริตุส การประชุมก็เป็นอันจบลง ทุกคนแยกย้ายกลับไปเรือนของตน ส่วนพวกผู้เกี่ยวพานนั้นพากันกลับไปเรือนของยูลิสซีส เทเลมาคูลุสเดินไปที่ริมทะเลตามลำพัง เขาชำระล้างมือด้วยน้ำทะเลสีเทา และกล่าวคำอธิษฐานต่อเทพีมินิเอร์ว่า

“โปรตฟิงข้า” เขากล่าวเสียงดัง “เทพที่มาเยือนข้าเมื่อวานนี้และบัญชาให้ข้าออกเรือไปตามหาบิดาผู้ที่ยายหน้าไปนาน ตัวข้านี้อยากทำตามบัญชาของท่าน แต่เหล่าชาวกรีก โดยเฉพาะพวกผู้เกี่ยวพานใจโหดชั่วพากันขัดขวางข้าจึงมิอาจทำเช่นนั้นได้”

เมื่อได้ยินเทเลมาคูลุสกล่าวคำอธิษฐานเช่นนั้น เทพีมินิเอร์วาก็มาหาเขาโดยจำแลงกายเป็นเมนเทอร์ “เทเลมาคูลุส” นางกล่าว “หากเจ้าเหมือนกับบิดาของเจ้า ในภายหน้าเจ้าจะไม่โง่เขลาหรือขลาดกลัว ด้วยว่ายูลิสซีส บิดาลี